

Valsts augu
aizsardzības dienests

Prasības mēslošanas līdzekļu lietošanā

Kitija Eglīte

Agroķīmijas departamenta vecākā inspektore

kitija.eglite@vaad.gov.lv

6.04.2016., Rēzekne

Valsts augu
aizsardzības dienests

Mēslošanas līdzekļu lietošana

Ministru kabineta 23.12.2014. noteikumi
Nr.834 "Noteikumi par ūdens un augsnes
aizsardzību no lauksaimnieciskās
darbības izraisīta piesārņojuma ar
nitrātiem"
(turpmāk - noteikumi)

Prasības mēslošanas līdzekļu (ML) lietošanai visā Latvijā

Mēslošanas līdzekļus

- neizkriedē uz sasalušas, pārmitras vai ar sniegu klātas augsnes

Valsts augu
aizsardzības dienests

Sasalusi un pārmitra augsne

Situācijas

- dienā augsnes virskārta atkūst, bet zemākajos slāņos paliek sasalusi
- naktīs, iestājoties salam, augsnes virskārta atkal sasalst un no virspuses veidojas sasaluma garoza

Lai augsne **sasaltu**, diennakts vidējai gaisa temperatūrai jābūt zem 0°C

(vismaz 3 diennaktis -2°C)

Pārmitra augsne - nepietiekami/slikti drenēta augsne, pārpurvojušās teritorijas, ieplakas, palienes

(traktortehnikas atstātās rises, ūdens uz lauka)

Plūdu risks

Mēslošanas līdzekļus izkliedē palienēs un plūdu riskam pakļautās teritorijās tikai pēc iespējamo plūdu sezonas beigām.

Minerālmēslus minētajās teritorijās izsēj tikai kultūraugu veģetācijas laikā

Valsts augu
aizsardzības dienests

Mikroliegumi

Mikroliegumos, kas izveidoti zīdītāju, abinieku, rāpuļu, bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu, sūnu, aļģu, ķērpju un sēņu sugu un biotopu aizsardzībai, aizliegta (..)

minerālmēslu lietošana

Saskaņā ar Ministru kabineta 18.12.2008. noteikumiem Nr.940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu"

Valsts augu
aizsardzības dienests

Aizsargjoslu likums

37.pants. Aprobežojumi virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās (VŪA).

1) Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās (..):

5) **10 m platā joslā (..) aizliegts***:

c) **lietot mēslošanas līdzekļus** un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus.

** 10 m no krasta līnijas*

VŪA nosaka **ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem** (izņemot tādām, kas kalpo ūdens novadīšanai no pieguļošās teritorijas).

Meliorācijas sistēmas?

Valsts augu
aizsardzības dienests

Aizsargjoslu likums

Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām

Lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamo ūdens resursu kvalitāti (..)

Urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji, AJ nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana.

Stingra režīma AJ

Bakterioloģiskā AJ

Ķīmiskā AJ

!!!

39.pants. Aprobežojumi aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām.

2) (..) **Bakterioloģiskajā aizsargjoslā aizliegts:**

h) **lietot mēslošanas līdzekļus** un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Kūtsmēsli/digestāts

- **Maksimāli atļautais slāpekļa (N) daudzums 170 kg/ha gadā**, ko drīkst iestrādāt LIZ ar kūtsmēsliem (*pakaišu mēsliem, vircu, šķidrmēsliem*), saskaņā ar noteikumiem tiek attiecināts arī uz biogāzes ražotņu fermentācijas atliekām jeb digestātu
- Iestrādei pieļaujamo kūtsmēsļu un digestāta apjomu aprēķina, pamatojoties uz slāpekļa daudzumu kūtsmēslos un digestātā. Veicot aprēķinus, jāizmanto noteikumu 2.pielikumā publicētie kūtsmēsļu normatīvi vai kūtsmēsļu un digestāta analīžu rezultāti, kurus izsniegusi mēslošanas līdzekļu jomā akreditēta laboratorija paraugam, kas paņemti pirms kūtsmēsļu vai digestāta krātuves iztukšošanas

Valsts augu
aizsardzības dienests

Kā aprēķina pieļaujamo slāpekļa daudzumu?

Piemērs. Lauksaimnieks plāno audzēt ziemas kviešus. Ziemas kviešu mēslošanai izmantos 40 t ha^{-1} cūku šķidrmēslus.

1 t nobarojamo cūku šķidrmēslu satur $3,4 \text{ kg N}$ (*noteikumu 2.pielikums*).

Ar kūtsmēsliem iestrādātais N daudzums: $40 \text{ t} \times 3,4 \text{ kg} = 136 \text{ kg N/ha}$

2. pielikums
Ministru kabineta
2014.gada 23.decembra
noteikumiem Nr.834

Kūtsmēslu ieguves apjoms un sastāvs*

Nr. p. k.	Lauksaimniecības dzīvnieku suga, vecuma grupa, turēšanas veids	Kūtsmēslu veids	Ieguve gadā, t*	Sausna, %	Viena tonna dabīgi mitru mēslu satur, kg		
					N	P ₂ O ₅	K ₂ O
12.	Nobarojamā cūka (virs 30 kg) un jauncūka	Pakaišu kūtsmēsli	1,0	21	6,3	4,3	3,0
		Šķidrie kūtsmēsli	2,0	8	3,4	2,3	1,6

Valsts augu
aizsardzības dienests

Kūtsmēsli/digestāts

Mēslošanas līdzekļu jomā akreditētās laboratorijas

- **SIA „Latvijas sertifikācijas centrs” laboratorija
“LATCERT”**
- **SIA “Vides audits”**
- **VAAD Agroķīmijas laboratorija**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Iestrādes laiki

Pakaišu kūtsmēslus un fermentācijas atliekas pēc izkliedēšanas iestrādā **24 stundu laikā**, šķidros kūtsmēslus un vircu – **12 stundu laikā**.

Šķidros kūtsmēslus, fermentācijas atliekas un vircu neiestrādā, ja tos lieto kā papildmēslojumu.

Rudenī šķidros kūtsmēslus, fermentācijas atliekas un vircu lauka mēslošanai lieto tikai kopā ar augu pēcplaujas atliekām (*rugājiem, sasmalcinātiem salmiem, zālāju sakņu masu*), iestrādājot tos augsnē ar lobīšanu vai aršanu, vai citu līdzvērtīgu metodi

Mēslošanas līdzekļu lietošana

Pārbaudes uz personu iesniegumu pamata

Pagājušajā gadā uz sūdzību pamata sastādīti
18 pārbaudes akti:

- 10 personām konstatējot normatīvo aktu pārkāpumus un ierosinot administratīvo pārkāpumu lietas;
- 8 personām pārkāpumi netika konstatēti.

Konstatētie pārkāpumi (būtiskie):

ML izkliede pa sasalušu un ar sniegu klātu augsni (6)

Škidrmēsli/virca pēc izkliedēšanas nav iestrādāti augsnē 12 stundu laikā (2)

Pakaišu kūstmēsli pēc izkliedēšanas nav iestrādāti augsnē 24 stundu laikā (1)

ML izkliedēti 10 m platā joslā no upes (1)

Valsts augu
aizsardzības dienests

Mēslošanas līdzekļu lietošana

Pārbaudes uz personu iesniegumu pamata

Šogad uz sūdzību pamata sastādīti 6
pārbaudes akti:

2 personām konstatēts normatīvo aktu pārkāpums un ierosināta administratīvā pārkāpumu lieta par ML izkliedi pa sasalušu un ar sniegu klātu augsni

SPRĀGSTVIELU PREKURSORI

**6.04.2016.
Rēzekne**

Regula Nr. 98/2013

02.09.2014. stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 98/2013 (2013. gada 15. janvāris) par sprāgstvielu prekursoru tirdzniecību un lietošanu.

Sprāgstvielu prekursori: vielas vai maisījumi, ko var izmantot sprāgstvielu nelikumīgai izgatavošanai

Regulas mērķis: noteikt, kā prekursorus darīt pieejamus, ievest, turēt īpašumā, lietot un izmantot ES, nolūkā ierobežot to pieejamību plašai sabiedrībai un nodrošināt atbilstīgu aizdomīgu darījumu ziņošanu visā piegādes ķēdē.

Regulā minētās vielas

<i>I PIELIKUMS</i>	<i>II PIELIKUMS</i>
<p><u>Vielas, ko nedara pieejamas plašas sabiedrības locekļiem</u> ne atsevišķi, ne tās saturošos maisījumos, izņemot tad, ja to koncentrācija ir vienāda ar turpmāk noteiktajām robežvērtībām vai zemāka par tām:</p>	<p><u>Vielas atsevišķi vai maisījumos, attiecībā uz kurām ziņo</u> par aizdomīgiem darījumiem:</p>
<p>Ūdeņraža peroksīds 12 % (masas) Nitrometāns 30 % (masas) Slāpekļskābe 3 % (masas) Kālija hlorāts 40 % (masas) Kālija perhlorāts 40 % (masas) Nātrija hlorāts 40 % (masas) Nātrija perhlorāts 40 % (masas)</p>	<p>Heksamīns Sērskābe Acetons Kālija nitrāts Nātrija nitrāts Kalcija nitrāts Kalcija-amonija nitrāts Amonija nitrāts (ja slāpekļa masa attiecībā pret amonija nitrātu ir 16 % vai lielāka)</p>

Ziņošana par aizdomīgiem darījumiem, pazušanas gadījumiem un zādzībām

Regulas īstenošanai ir izveidots kontaktpunkts.

Latvijā Nacionālais kontaktpunkts ir Drošības policija:

- tālrunis: 67208999 (DP dežūrdala)
- E-pasts: kontaktpunkts@dp.gov.lv

Komersanti bez kavēšanās **ziņo par aizdomīgu darījumu vai darījuma mēģinājumu** ar prekursoriem, pielikumos uzskaitīto vielu un to saturošu maisījumu **būtiskiem pazušanas gadījumiem un zādzībām**.

Aizdomīgs darījums

Jebkāds darījums, kas attiecas uz prekursoriem, tostarp darījumi, kuros iesaistīti profesionāli lietotāji, ja ir pamatots iemesls aizdomām, ka vielu vai maisījumu ir paredzēts izmantot sprāgstvielu nelikumīgai izgatavošanai.

Komersanti bez kavēšanās ziņo par aizdomīgu darījumu vai darījuma mēģinājumu kontaktpunktam, it īpaši – ja iespējamais klients:

- a) nav pārliecināts par vielas vai maisījuma paredzēto lietojumu;
- b) nepārzina vielas vai maisījuma paredzēto lietojumu vai nespēj to ticami izskaidrot;
- c) plāno pirkt tādu daudzumu vielu, tādas kombinācijas vai koncentrācijas, kas ir neparastas personiskai lietošanai;
- d) nevēlas uzrādīt personu vai dzīvesvietu apliecinošus dokumentus;
- e) uzstāj, ka izmantos neparastus samaksas paņēmienus, tostarp lielas skaidras naudas summas.

Prekursoru pazušana un zādzības

Pazušana vai zudums

Iepriekš minēto vielu vai maisījumu neizskaidrojama pazušana situācijā, kad tās atrodas komersantu kontrolē. Attiecās uz gadījumiem, kad iztrūkst jebkādas zādzības pēdas vai pazūd nozīmīgi vielas apjomi vai pazušanas notiek īsā laika periodā.

Nozīmīga apjoma prekursoru zādzības

Viena vai vairāku prekursoru zādzība nozīmīgos apjomos. Nozagto prekursoru apjomi un zādzības(u) apstākļi norāda, ka vielas vai maisījumi tiks izmantoti sprāgstvielu pagatavošanai.

Nepieciešams veikt fiziskus un procedurālus pasākumus, lai novērstu un konstatētu zādzības (periodiska monitoringa sistēmu kontrole, biežas krājumu pārbaudes u.c.).

Izmaiņas Administratīvo pārkāpumu kodeksā

Administratīvo pārkāpumu kodekss papildināts ar pantiem:

165.¹⁰ pants. Neziņošana par aizdomīgiem darījumiem ar sprāgstvielu prekursoriem, to zādzību un pazušanu

Naudas sods fiziskām personām EUR 7 – 700

Naudas sods juridiskām personām EUR 70 – 2900

167.³ pants. Ierobežotu sprāgstvielu prekursoru neatļauta pārdošana, nodošana, iegādāšanās un glabāšana

Par pārdošanu vai nodošanu personām, kuras nav tiesīgas tos iegādāties vai glabāt:

Naudas sods fiziskām personām EUR 35 – 700

Naudas sods juridiskām personām EUR 70 – 7000, konfiscējot pārkāpuma priekšmetus.

Par neatļautu iegādāšanos, kā arī par neatļautu glabāšanu:

Naudas sods fiziskām personām EUR 35 – 700, konfiscējot pārkāpuma priekšmetus.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Paldies par uzmanību!